

Muligheter og utfordringer for utmarksbeite

Gardermoen 11.11.2016
Arne Smøttebråten, fjellbonde i Hemsedal

Brandvoll fjellgard, 720 m.o.h

- Eig 90 daa dyrka mark, 80 daa innmarksbeite
- Leiger 250 daa dyrka, 310 daa beite
- 60.000 daa utmark sameige
- 280 vf sau.
- Utegris
- 70 storfe i ulik alder
- Vedproduksjon 400 m³
- Utleige av jakt, fiske
- Direkte sal av kjøtt, skinn, spekemat, fjellørret, juletre

Bruken av utmarka

- Stort ikkje nytta potensial i utmark.
- Stor variasjon i våre utmarksbeiter
- Frå frodig fjellbjørkeskog til høgfjellsbeite
- Meiningsfylt å produsere på eigne utmarksressursar
- Oppretthalde kulturlandskapet

Bygd fleire nye driftsbygninger

Nytt sauefjøs bygd i
2009

Kombinasjonshus bygd i
2013

Ombygging av mjølkefjøs

- Båsfjøs frå 1981
- Ønska oss lausdrift til ammekyr
- Fleksivbelt
- Mulighet for å kunne starte opp med mjølk att uten ombygging
- Innredning tilpassa kyr med horn

Val me har gjort

- Meir ekstensiv drift
- Tidlegare produksjon av mellomkalv
- Ønska mindre bruk av kraftfôr og meir bruk av utmarka
- Satsar nå på dei norske bevaringsverdige storferasane

Kvifor dei gamle norske rasane?

- Ønskjer å bidra til å ta vare på
- Lett å bygge opp ein historie rundt produktet
- Kjempegod kjøttkvalitet, sunnare kjøtt
- God økonomi
- Trend i markedet. God betalingsvilje

Våre erfaringar

- Enormt gode beitedyr
- Perfekte for produksjon med lite eller utan kraftfôr
- Gode mordyr
- God tilvekst på kalv
- Lite vedlikehaldsfôr
- Spennande å selje produkta sjølv, treffe kundane
- Mange trivelge folk i disse miljøa

Passar ikkje for alle...

- Må selje som nisje for å få god økonomi
 - Nisje passer ikkje alle
 - Meir jobb med nisje
- Alternativt kan storfekjøttet omsetjast gjennom URFE

Kulturlandskapet er grunnlaget

- Kulturlandskapet er vår viktigaste ressurs
- Grunnlaget for all produksjon
- Mange generasjoners slit

Utfordringer for utmarksbeite

- Trafikk
- Hyttebygging
- Konflikter med hyttefolk
- Laushunder
- Bønder som slutte med dyr , slutt og å gjerde
- Gjenngroing

Trafikk

- Auka fart
- Tek ikkje hensyn
- Varsle ikkje påkjørsler

Hyttebygging

- Hyttebygging i feil områder
- Veldig mange hytter
- Konflikter mellom hytteeigarane og beitenæringa
- Meir intensiv bruk av enkelt områder
- Strømgjerder uten strøm

Laushund

- Hyttebygging og masseturisme
- Liten forståelse for båndtvang
- For mange varsle ikkje om uhell

Gjerder og gjerdeplikt

- Færre brukere med dyr
- Bønder uten dyr slutte å gjerde

Gjengroing

- For lite beitedyr
- Klimaendringer

Takk for oppmerksomheten!

